

Sygn. akt II CSKP 894/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)
SSN Marcin Krajewski
SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu 28 października 2022 r.
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 10 sierpnia 2020 r., sygn. akt I ACa 1276/18,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz A. P. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 sierpnia 2020 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację pozwanego Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 17 lipca 2018 r., którym Sąd ten zasądził od pozwanego na rzecz A. P. kwotę 146 575,01 zł z odsetkami, oddalając powództwo w pozostałej części oraz orzekając o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 13 lutego 2007 r. powódka zawarła z pozwanym, działającym wówczas pod firmą Bank1 S.A., umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „[...]”, waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (CHF). Kredyt został udzielony w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu jego wartości na walutę obcą – franka szwajcarskiego. Kwota udzielonego kredytu opiewała na 1 185 710 zł, a wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 22 stycznia 2007 r., według kursu kupna waluty z tabeli kursowej Banku1, wynosiła 509 938,92 CHF. Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych polskich, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej Banku1, obowiązującego na dzień spłaty, z godziny 14:50. Powódka oświadczyła, że jest świadoma, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Przed podpisaniem umowy powódce został przedstawiony wykres kursu CHF, z którego wynikało, że kurs franka szwajcarskiego wobec złotego spada i ta tendencja utrzymuje się.

Kredyt został uruchomiony 21 lutego 2007 r. Powódka nie skorzystała z oferowanej przez bank możliwości dokonywania spłaty kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu. Od kwietnia 2007 r. powódka spłaca na rzecz pozwanego raty kredytu, tj. kapitał oraz należne odsetki, zgodnie z harmonogramem. W okresie od 6 kwietnia 2007 r. do 7 czerwca 2016 r. zapłaciła z tego tytułu łącznie 661 079,28 zł.

Różnica między sumą rat spłaty kredytu uiszczonych przez powódkę w okresie od 6 kwietnia 2007 r. do 7 czerwca 2016 r. a sumą rat wyliczonych za ten sam okres przy założeniu, że w całym powołanym okresie spłata następowałaby

w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej pozwanego obowiązującego na dzień i godzinę uruchomienia kredytu (pierwszej transzy), wynosi 146 575,01 zł. Z kolei różnica ta przy założeniu, że w okresie od 6 kwietnia 2007 r. do 23 stycznia 2009 r. spłata kredytu następowała w złotych, po ich uprzednim przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej pozwanego, obowiązującego na dzień i godzinę uruchomienia kredytu (pierwszej transzy), natomiast poczynając od 24 stycznia 2009 r. spłata następowałaby w złotych, po ich uprzednim przeliczeniu wg średniego kursu NBP z dnia wymagalności poszczególnych rat, wynosi 5917,28 zł.

Pismem z 11 października 2016 r. powódka zażądała zwrotu nadpłaty udzielonego kredytu w łącznej wysokości 174 479,21 zł, w terminie 14 dni od otrzymania pisma, pod rygorem wystąpienia na drogę sądową. Bank stwierdził brak podstaw do uznania zgłoszonych roszczeń.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy. Wskazał, że klauzule określające mechanizm indeksacji kwoty kredytu, tożsame z klauzulami zawartymi w umowie między stronami procesu, zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru klauzul niedozwolonych (poz. nr 5743). Kwestię ich abuzywności Sąd ten uznał więc za przesądzoną. Sąd drugiej instancji nie miał przy tym wątpliwości, że powódka mogła skorzystać z przewidzianej w art. 385¹ § 1 k.c. ochrony, przysługującej wyłącznie konsumentom, skoro określony w umowie przedmiot, tj. lokal mieszkalny, jak też sprecyzowany przez powódkę cel jego nabycia, był podyktowany względami rodzinnymi, a nie gospodarczymi lub zawodowymi.

Zdaniem Sądu drugiej instancji okoliczności sprawy – odmiennie niż przyjął to Sąd Okręgowy – nie pozwalały jednak uznać za możliwe obowiązywania umowy kredytu bez postanowień uznanych za abuzywne. Postanowienia te, określając oparty na ryzyku kursowym mechanizm indeksacji, determinowały charakter umowy oraz fakt jej zawarcia, stanowiąc jej *essentialia negotii*, bez których umowa nie mogłaby funkcjonować w dotychczasowym kształcie. Sąd Apelacyjny uznał więc, że utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie było możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością). Sąd drugiej

instancji opowiedział się przy tym za rozliczeniem stron w oparciu o teorię dwóch kondycji, wskazując, że powódka spłacając w toku postępowania całość kredytu, swój obowiązek zrealizowała, w związku z czym mogła w pełni zasadnie oczekiwać zapłaty ze strony pozwanego wszystkiego, co na jego rzecz świadczyła. Ponieważ zasądzona zaskarżonym wyrokiem kwota jest wielokrotnie niższa niż ta, której zwrotu mogła oczekiwać powódka, wysokość zasądzzonego świadczenia nie pozostawiała żadnych wątpliwości i to bez konieczności odwoływania się do opinii biegłego.

W skardze kasacyjnej pozwany zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również o uchylenie w części wyroku Sądu Okręgowego, tj. w zakresie pkt 1 i 3 oraz orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również o uchylenie w części wyroku Sądu Okręgowego, tj. w zakresie pkt 1 i 3, i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w zaskarżonym zakresie.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa procesowego i materialnego, tj. art. 363 § 1 w zw. z art. 366 w zw. z art. 378 § 1 k.p.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L nr 95 z 21 kwietnia 1993 r.; dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13; art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2324, dalej: „pr.bank.”), art. 65 oraz art. 358 § 2 k.c., wszystkich w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 410 § 1 i § 2 w zw. z art. 405 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wносиła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Nie jest uzasadniony najdalej idący zarzut skargi dotyczący nieważności postępowania apelacyjnego. Według skarżącego Sąd Apelacyjny, opierając swoje rozstrzygnięcie na założeniu o nieważności umowy kredytu z 13 lutego 2007 r., orzekał w sprawie prawomocnie osądzonej w pierwszej instancji przez Sąd Okręgowy wyrokiem z 17 lipca 2018 r. Sąd pierwszej instancji zasądził w tym orzeczeniu na rzecz powódki kwotę 146 575,01 zł z odsetkami i oddalił powództwo w pozostałej części, przyjmując, że postanowieniu umowy kredytu odnoszące się do sposobu ustalenia kursu CHF były abuzywne. Jednak w ocenie tego Sądu wyeliminowanie z łączącej strony umowy tych postanowień umownych (art. 385¹ § 1 k.c.) nie uniemożliwia dalszego wykonywania umowy. Niedozwolone są bowiem jedynie te postanowienia umowy, które pozwalały pozwanemu bankowi na dowolne kształtowanie kursu walutowego, po jakim następowało przeliczenie dokonywanych przez powódkę spłat. Nadal jednak możliwe jest funkcjonowanie umowy stron zakładającej indeksację zobowiązania powódki w odniesieniu do CHF, przy założeniu, że przeliczenie dokonywanych przez powódkę spłat będzie się odbywać po kursie znanym stronom w chwili przystąpienia do wykonywania umowy.

Skarżący zarzuca, że w tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie mógł przyjąć, że umowa kredytu jest nieważna, skoro wyrok Sądu Okręgowego stał się prawomocny w zakresie, w jakim powództwo zostało oddalone. Jest to stanowisko błędne.

Zgodnie z art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Wynikający z mocy wiążącej prawomocnego wyroku stan związania ograniczony jest do rozstrzygnięcia zawartego w sentencji orzeczenia i nie obejmuje jego motywów. Przedmiotem prawomocności materialnej jest bowiem ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły. Zatem granice mocy wiążącej określa sentencja wyroku rozstrzygająca o żądaniach stron określających przedmiot procesu, zaś uzasadnienie wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie podstaw faktycznych i prawnych rozstrzygnięcia (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 530/06; z 25 listopada 2020 r., V CSK 25/19, z 13 maja

2021 r., V CSKP 73/21, OSNC 2022, nr 2, poz. 19; a także postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2021 r., OSNC 2022, nr 1, poz. 11).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że wyrok Sądu Okręgowego z 17 lipca 2018 r. w zakresie, w jakim jest prawomocny, w ogóle nie odnosi się do kwestii nieważności umowy kredytu z 13 lutego 2007 r. Sąd pierwszej instancji oddalił bowiem roszczenie powódki, która domagała się kwoty 174 479,21 zł w części przekraczającej kwotę 146 575,01 zł, uznając jej roszczenie za usprawiedliwione co do zasady, ale nie co do wysokości. Zatem po pierwsze, prawomocny wyrok Sądu Okręgowego dotyczy oddalenia powództwa co do określonej kwoty pieniężnej z uwagi na dokonaną na podstawie opinii biegłego weryfikację wysokości przysługującego powódce roszczenia. Po drugie, powódka przed Sądem pierwszej instancji nie opierała swojego roszczenia na twierdzeniach o nieważności umowy, ale na zarzucie abuzywności części postanowień umowy i związaniu umową w pozostałym zakresie.

Z tych względów nie ma podstaw do przyjęcia, że moc wiążąca wyroku Sądu Okręgowego z 17 lipca 2018 r. w zakresie, w jakim powództwo zostało oddalone, a więc determinowana treścią sentencji, odnosi się do kwestii nieważności umowy kredytu. Zatem Sąd Apelacyjny, przyjmując, że umowa ta jest nieważna, nie naruszył art. 366 k.p.c. i nie orzekł w sprawie prawomocnie osądzonej.

2. Chybiony jest zarzut skargi kwestionujący przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że klauzule związane z indeksacją kredytu kursem waluty obcej określają główne świadczenia stron. Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej wyroku określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). Na takim stanowisku stoi też TSUE (zob. np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37;

z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. I OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emil Kiss, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44).

3. To, że postanowienia określające sposób ustalania kursu waluty obcej, które składają się na klauzulę przeliczeniową zawartą w umowie kredytu, określają główne świadczenie kredytobiorcy, nie oznacza, że te postanowienia nie podlegają kontroli pod kątem ich abuzywności. Postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają bowiem takiej kontroli jedynie pod warunkiem, że zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.). Takie rozwiązanie, wywodzące się z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, opiera się na założeniu, zgodnie z którym postanowienia określające główne świadczenia stron zazwyczaj odzwierciedlają rzeczywistą wolę konsumenta, gdyż do ich treści strony przywiązują z reguły największą wagę. W związku z tym zasada ochrony konsumenta musi ustąpić ogólnej zasadzie autonomii woli obowiązującej w prawie cywilnym. Wyłączenie spod kontroli nie może jednak obejmować postanowień nietransparentnych, gdyż w ich przypadku konsument nie ma możliwości łatwej oceny rozmiarów swojego świadczenia i jego relacji do rozmiarów świadczenia drugiej strony.

Interpretując art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, TSUE uznał, że „wymóg, zgodnie z którym warunek umowny musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by rzeczony konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne” (wyrok z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, pkt 75; podobnie wyrok

TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andricu i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 45).

Jest oczywiste, że klauzula przeliczeniowa zawarta w analizowanej umowie stron tych kryteriów nie spełniała, ponieważ nie została jednoznacznie sformułowana, skoro na jej podstawie bank mógł swobodnie (dowolnie) ustalić wysokość oddanej do dyspozycji powodów kwoty kredytu w złotych, a powodowie nie byli w stanie oszacować kwoty, którą mieli obowiązek świadczyć, skoro zasady przewalutowania – przynajmniej w początkowym okresie obowiązywania umowy – określał jednostronnie bank (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11, OSNC-ZD 2013, nr A, poz. 4; z 15 lutego 2013 r., I CSK 313/12; z 10 lipca 2014 r., I CSK 531/13, OSNC-ZD 2015, nr D, poz. 53). Inaczej rzecz ujmując, jednoznaczność postanowienia umownego to w tym kontekście także możliwość ustalenia treści stosunku zobowiązaniowego przez przeciętnego konsumenta. Nie chodzi więc jedynie o jednoznaczność językową, ponieważ postanowienia jednoznaczne w tym sensie mogą nie pozwalać na określenie treści zobowiązań, a w szczególności rozmiaru przyszłego świadczenia konsumenta.

Nie jest więc uzasadniony zarzut skargi odnoszący się do naruszenia art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. w zw. z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 oparty na założeniu, że postanowienia umowy przewidujące indeksację kredytu kursem waluty obcej były sformułowane w sposób jednoznaczny, co miałoby wykluczać ich ocenę jako postanowień niedozwolonych.

4. Skarżący zarzuca, że mimo usunięcia z umowy niedozwolonych postanowień, umowa może być wykonywana zgodnie z art. 69 ust. 3 pr.bank. Jest to zarzut nietrafny. Wejście w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 165, poz. 984), czyli tzw. ustawy antyspreadowej, którą dodano ustęp 3 art. 69 pr.bank., w żaden sposób nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień we wcześniej zawartych umowach kredytu i ich konsekwencji na byt tych umów (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20).

5. Skarżący wskazuje też, że luka w umowie powstała na skutek usunięcia z niej abuzywnej klauzuli indeksacyjnej może zostać wypełniona przez odwołanie się do art. 358 § 2 k.c. Stanowisko to nie jest trafne i to z kilku niezależnych względów. Artykuł 358 § 2 k.c. wszedł w życie 24 stycznia 2009 r. (zob. ustawę z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe, Dz.U. z 2008 r., Nr 228, poz. 1506). Wątpliwa jest więc możliwość stosowania tego przepisu w odniesieniu do umowy zawartej przez strony 13 lutego 2007 r., a więc przed wejściem w życie tego przepisu. Co więcej, przepis ten dotyczy zobowiązań wyrażonych w walucie obcej (zob. art. 358 § 1 k.c.). Nie powinno ulegać wątpliwości, że w przypadku umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej (CHF) zobowiązanie jest wyrażone w złotych polskich, a waluta obca stanowi jedynie miernik wartości zobowiązania zaciągniętego w walucie polskiej i świadczeń spełnianych przez kredytobiorców w walucie polskiej (klauzula indeksacyjna).

Nie ma zatem możliwości zastąpienia przewidzianej w umowie stron konstrukcji klauzuli indeksacyjnej mechanizmem wywiedzionym z art. 358 § 2 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 2022 r., II CSKP 532/22).

6. Ponadto skarżący podnosi, że istnieje możliwość dokonania na podstawie art. 65 k.c. wykładni umowy stron już po usunięciu z niej postanowień abuzywnych w celu ustalenia zgodnego celu i zamiaru stron co do sposobu ustalania kursu CHF.

Analizując dopuszczalność dokonywania wykładni umowy na podstawie art. 65 k.c. w celu utrzymania jej w mocy po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych, TSUE wyjaśnił, że art. 5 i 6 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, dokonał wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron (wyrok z 18 listopada 2021 r., C-212/20, M.P. i B.P. przeciwko „A.” S.A.). TSUE przypomniał, że w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między

przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku (wyrok z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W. i R.W. przeciwko Bank BPH pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo).

Dokonanie postulowanej przez skarżącego wykładni na podstawie art. 65 k.c. sprowadzałoby się w rezultacie do zmiany treści klauzuli indeksacyjnej, ponieważ prowadziłoby do zmiany jej rozumienia przez wprowadzenie odesłania do „wartości rynkowej” waluty obcej. Jednak postanowienie uznane przez sąd za nieuczciwe nie powinno na podstawie art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 być stosowane, a jego treść zmieniana (wyrok TSUE z 18 listopada 2021 r., C-212/20, M.P. i B.P. przeciwko „A.” S.A., pkt 70-71). Jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (tak postanowienie TSUE z 4 lutego 2021 r., C-321/20, CDT SA przeciwko MIMR i HRMM, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

7. Nie są także usprawiedliwione zarzuty skargi odnoszące się do naruszenia art. 410 § 1 i 2 w zw. z art. 405 k.c. przez przyjęcie, że w razie upadku umowy kredytu stronom umowy przysługują odrębne roszczenia o zwrot spełnionych świadczeń. Według skarżącego rozliczeniu podlega jedynie nadwyżki powstała z tego tytułu po jednej ze stron.

Jednak, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20 (OSNC 2021, nr 6, poz. 40), stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 w zw. z art. 405 k.c.), niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu. Sąd Najwyższy odrzucił więc teorię salda, wskazując, że do rozliczenia stron w takim przypadku ma

zastosowanie teoria dwóch kondycji. Stanowisko to jest akceptowane bez zastrzeżeń w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki: z 25 czerwca 2021 r., II CSKP 63/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 40/21; z 29 lipca 2021 r., I CSKP 146/21; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 708/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 403/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 796/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 943/22).

8. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną, a zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) obciążył pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.

[as]